REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administraţiune Braşov şi la următoarele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Preţul inserţiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi invoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare z

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Braşov;
Administraţiunea, Piaţa mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe şase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe şase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 203. Braşov, Luni-Marţi 16 (29) Septemvrie. 1908.

Descoperirea conjuraţiei contra votului universal.

Trebue să dăm conducerei partidului socialist din Ungaria atestatul că în grava cestiune a întroducerei votului universal ştie să-şi împlinească cum nu se poate mai bine misiunea sa de veghie neadormită a intereselor muncitorilor organizaţi din ţară. Intr'un moment când ministrul trebilor interne, care a pregătit faimosul proiect de reformă, a crezut că a isbutit să asigure operei sale secretul faţă cu publicul cel mare până la terminul când i-va plăcea lui şi guvernului să-l publice, i-a succes conducerei partidului social, democrat de-a afla cu deamăruntul întreg cuprinsul acestui proiect şi nici n'a întârziat măcar un moment de al da pe faţă şi de a descoperi printr'asta toată conjuraţia în contra votului universal.

In zilele ultime Francisc Kossuth a chiemat la sine rând pe rând pe deputaţii independişti spre ai informa pe ascuns asupra principiilor de cari se călăuzeşte proiectul de reformă al lui Andrassy. De astăzi munca ministrului de comerciu a devenit superfluă, căci organul socialist a publicat cu deamăruntul toate dispoziţiile de căpetenie ale acelui proiect precum şi în mod amănunţit datele statistice pe care să întemeiază. De ce să nu ştie toată ţara şi acea parte a deputaţilor, care nu este trasă în cercul de confidenţă a lui Kossuth, ce s'a lucrat şi ce s'a proiectat într'o cestiune aşa de mare şi de importantă ca aceea a votului universal care interesează într'un chip pe fiecare cetăţan? Raţionamentul acesta al foaiei socialiste îl găsim just şi, din punct de vedere al intereselor partidului socialist, nici nu putea să fie mai nemerit momentul desvălirei marelui secret ca tocmai preziua marei adunări socialiste din Viena, care avea să se ocupe de votul universal din Ungaria şi de soartea masselor poporaţiunei ei lipsită până azi de dreptul electoral.

Aducem şi noi mai jos datele din proiectul de reformă, ce le-a dat pe faţă amintita foaie, destul de eloquente pentru a înţelege că'n adevăr Andrassy şi tovarăşii lui din guvern nu au de gând nici cât de puţin a pune în viaţă votul universal, ci s'au gândit şi se gândesc numai cum să-l zădărnicească mai cu succes, lovind fără de milă în dreptul şi în interesele de viaţă ale naţionalităţilor şi ale muncitorimei de toate categoriile, Mai mult. Vedem din aceste date, şi organul socialist încă o recunoaşte şi accentuează îndeosebi că proiectul de reformă al guvernului ţinteşte mai cu seamă de a călca în modul cel mai revoltător dreptul electoral al Românilor. După acest proiect dreptul electoral nu va fi egal, ci se va baza pe pluralitate; după el votarea nu va fi nemijlocită ci în partea cea mai mare mijlocită şi în fine probabil că nu va fi nici secretă. Au drept de vot pe lângă cei ce ştiu scrie şi ceti şi analfabeţii, însă numai astfel că 10 analfabeţi aleg un delegat care va vota în numele lor având numai un vot. Dintre cei ce ştiu scrie şi ceti şi cari vor alege nemijlocit, o parte mare vor avea câte două şi trei voturi, după cum unii vor documenta numai absolvarea primelor patru clsse sau toate clasele secundare şi după cum unii vor plăti dare directă de cel puţin 20 coroane şi dare directă de cel puţin 100 cor. etc. Analfabeţii bărbaţi de 24 de ani vor fi 1,270,214 şi aceştia vor avea mijlocit numai 127.092 voturi. Dintre cei 2,618,501 cari ştiu scrie şi ceti, 1,534.443 indivizi vor avea vot singular; vot plural (două voturi) vor avea 860,267 indivizi, cari vor da 1,732,534 voturi. Vot plural (cu trei voturi) vor esercita 217,791 de indivizi, cari vor da 653.373 de voturi. La olaltă vor fi aşadar după proiect 4,047.671 voturi.

Nedreptatea cea mare ce să face prin proiectul conjuraţilor din coaliţie masselor celor mari ale muncitorilor, apoi naţionalităţilor şi în deosebi Românilor, o caracterisează foaia socialistă prin următoarea paralelă pe baza datelor din proiect; „Pe când „dintre cele 2,015.335 de bărbaţi ma- „ghiari numai 1.608,707 bărbaţi ştiu „scrie şi ceti şi totuşi capătă 2,501,460 „de voturi şi adecă le capătă marii „proprietari, proprietarii mijlocii, fa- „bricanţii, comercianţii şi funcţionarii „cu votul duplu şi triplu: pe atunci „cei 684,261 de bărbaţi peste 24 de „ani români vor căpata la olaltă nu- „mai 299,537 de voturi. Nu-i aşa că „acest sistem va şti să măsure drep- „tul cu dreptate admirabilă?“

Nu mai trebue mult comentar, ajunge o bâtă la un car de oale. Poliţia din Budapesta a mobilizat, a făcut perchiziţie în localul redacţiunei ziarului „Nepszava“ căutând după autorul datelor statistice publicate de această foaie. Prea târziu! Pot face arătare, şi pot urmări pe cel ce a tradat acele date din oficiul central statistic, dar nu le va folosi nimic. Adevărul ar fi eşit şi aşa la lumină.

Dacă s'a întâmplat c'o zi mai curând, cu atât mai bine pentru cei ce au să se ferească şi trebue să se înarmeze în contra tendinţelor şi scopurilor scelerate ale conjuraţiei.

Mai poftească acuma cei dela putere să vorbească de „moderaţi“ şi de „împăciuire“ cu Românii, dacă vor să li-se arunce în ochi cifrele, cari vor ţântui pe veci cinstea şi lealitatea lor faţă de poporul nostru!

Sârbii radicali şi clubul naţionalist. »Kel. Ért.« anunţă următoarele: Deputaţii dietali Musiczky, Manojlovici şi Mrksici (Sârbi radicali) sunt încă şi azi membrii ai partidului naţionalist dietal. In timpul din urmă însă aceşti deputati n'au luat parte la conferenţele clubului naţionalist, ci şi-au dedicat toată activitatea cauzei bisericei sârbeşti. Umblând tot în voia guvernului şi în urmă votând pentru candidatul guvernului, Bogdanovici, cei 3 deputaţi sârbi sunt de mult cu ochi răi văzuţi de partidul naţionalist. A mărit animositatea aceasta contra lor şi faptul că ei n'au voit să între în contra-coaliţie şi au refuzat de a lua parte la agitaţia contra dreptului de vot plural. In asemeni împrejurări prezidiul clubului se poartă cu gândul de a-i învita să părăsească partidul naţionalist.

Cu aceasta ştire din »Kel. Ert.« conglăsueşte ceeace a declarat deputatul Goldiş, care, după »Trib.«, a zis într'o convorbire:

»Ştirea este adevărată. Atitudinea politică a partidului radical sârbesc este menită să arunce o umbră asupra clubului nostru, care a luptat în mod sincer pentru programul său. Radicalii sârbi n'au luat parte la campania noastră de adunări de popor ţinute de noi astăvară în faţa alegătorilor. Ei n'au ţinut nici dări de seamă şi nici nu au luat parte de doi ani de zile la conferinţele clubului naţional. Să pare că ei se apropie tot mai tare de guvern şi mai ales de partidul kossuthist. In faţa acestei situaţii clubul va chibzui, dacă nu este mai potrivit să-i învite ca să părăsească partidul şi va lua probabil o hotărâre în acest senz.«

Doresc Ungurii sincer împăcarea cu Românii? Asupra acestei întrebări deputatul naţionalist d-l Dr. *Stefan Petrovici* într'o convorbire ce a avut'o c'un ziarist român (dela »Voinţa Naţională«) s'a pronunţat:

— »Partidul moderat îl doreşte azi guvernul. pentru a sparge masa compactă a Românilor, cari, din fericire, formează un singur partid. Noi nu putem să dorim un partid moderat, pentru-că n'avem nevoie să ne moderăm. Noi suntem destul de moderaţi în pretenţiile noastre. Noi nu cerem decât egală îndreptăţire legală şi naţională.

»De aceea Românii, cari ar susţine azi întemeierea unui asemenea partid, ar fi sau naivi sau de rea credinţă. De atitudinea »Telegrafului Român« din Sibiiu nu trebue să ne mirăm. Acest ziar nu dă directive politice. El esto organul mitropoliei şi de aceea credo că o ţinut să caute a fi cât mai pe plac guvernului din Buda-

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Privighitoarea şi trandafirul.

O. Wilde.

(Fine).

Studentul îşi repezi ochii din iarbă şi ascultă, dar nu putu cuprinde, ce-i vorbea priveghitoarea, pentru că el înţelegea numai aceea ce era scris în cărţi. Stejarul însă îi înţelese durerea şi se 'ntristă. Mica priveghitoare îi era aşa de dragă, pentrucă îşi zidise cuibul pe ramurile lui umbroase.

Şopteşte stejarul: »doineşte-mi un cântec încă; mă voiu simţi aşa trist singur, când tu vei fi departe« şi priveghitoarea prinse a doini stejarului — glasul ei era asemenea freamătului apei, ce picură dintr'o cană de argint.

După ce-şi mântui priveghitoarea cântecul, studentul se urni din iarbă, îşi scoase din buzunar notiţul şi creionul; »cântă frumos« zice studentul, pierzându-se încet prin desişul pădurei, »sunt mulţumit; are însă şi sentiment? Mă îndoesc. Va fi de sigur şi ea, asemenea celor mai mulţi artişti: stil şi formă, lipsită de căldură. Ea n'ar fi niciodată în stare să se jertfească pentru altul; se cugetă mai mult la muzică şi fiecare trebue să ştie, că arta e egoistă. Da, admit, are unele tonuri frumoase, foarte drăguţe, zadarnic însă, n'au nici un folos şi nici o valoare practică«. Studentul întră în odae, se aruncă pe o canapea şi se gândi la iubita sa; peste puţin timp adormi.

Iar când luna îşi cernea argintul din creştetul bolţilor, priveghitoarea sbură în grădină şi-şi apăsă sânul în vârful unui spin. Doinì toată noaptea, cu sânul apăsat asupra spinului şi luna clară — un cristal — se aplecă şi ascultă. Ea doinì noaptea 'ntreagă şi spinul îi sfredelì sânul şi sângele porni să picure roşu şi fierbinte. Şi doinì priveghitoarea mai întâi despre dragostea ce se 'nfiripă gingaşe în inima unui băiat şi-a unei fetiţe; iar în vârful fraged al unei rămurele, înflorì un trandafir superb; asemenea mlădierii glasului, se desluşiau petală după petale. Era asemănându-se negurilor, ce plutesc deasupra apelor — palid, ca faptul timpuriu al zilei, şi argintiu ca aripele zorilor cu margeni nehotărâte, ca chipul unui trandafir alb într'o oglindă de argint, ca umbra unui trandafir, într'un lac... aşa era trandafirul ce'n bobocì în vârful unei rămurele.

Zice ramura priveghitoarei: »apasă mai tare mica mea priveghitoare, apasă mai adânc, dealtfel ivi-se-vor zorile, înainte de faptul trandafirului«.

Priveghitoarea se opintì mai afund cu sânu-i feciorelnic, iar doina ei se desluşia, tot mai puternic mai clar, deoarece ea cânta acum despre întruchiparea pătimaşe a dragostei în inima unui bărbat şi a unei femei. Şi o roşaţă sfioasă prinse a-se ivi pe petalele trandafirului, asemenea rumenului ce'nbujorează obrajii mirelui, când sărută buzele miresei. Dar spinul nu sfredelise încă inima priveghitoarei şi astfel rămase inima priveghitoarei albă, pentrucă numai sângele priveghitoarei e în stare să înroşeze inima unui trandafir.

Zice ramura priveghitoarei: »apasă mai tare mica mea priveghitoare, de altfel ivi-se-vor zorile, înainte de faptul trandafirului«. Şi priveghitoarea se opinti şi spinul îi sfredeli inima. O durere înţepătoare îi pătrunse membrele. Durerea ei era tot mai amară, mai amară şi cântecul tot mai sălbatec, mai furtunos, deoarece ea doinea despre dragostea, care se apoteosează prin moarte, despre dragostea, care nu se stinge nici în mormânt.

Şi trandafirul minunat se 'nrumenì asemenea trandafirilor ce se ivesc în zorii dimineţii, la răsărit. Petalele i erau roşii, iar inima-i era roşie, ca un rubin.

Dar glasul priveghitoarei slăbi şi aripile îi începură să tremure. O negură uşoară îi învălui pleoapele. Doina i-se destrămă în firicele rupte, ca şi când ar fi strâns'o cineva de gât. Mai suflă odată... Palida lună o auzi, uită de faptul zilei, şi rămase liniştită pe cer. O auzi trandafirul roşu, şi tremură de plăcere şi-si desfăcù sânul boarei recoroase a dimineţei. Echoul o auzi, şi-i duse pe umeri doina, în peştera purpurie din munţi şi trezì din visuri pe păstorul cu somnul pe pleoape; tremură deasupra apelor de argint şi trimise veste mărilor neţărmurite.

Zice copăcelul: »priveşte, priveşte trandafirul a înflorit«, dar priveghitoarea nu răspunse pentrucă zăcea moartă în iarbă, cu spinul înfipt în inimă. — Pe la nămiez studentul deschise fereastra şi privi afară.

Zice studentul: »Ah, ce noroc, iată trandafirul roşu! In viaţa mea n'am mai văzut un asemenea trandafir. E preafrumos, desigur are un nume latinesc grozav de lung« şi mânecă în grădină şi-l rupse. Işi luă pălăria, şi alergă cu trandafirul în mână, la locuinţa profesorului.

Fata profesorului sta pe prispă şi-şi cosea o rochie de mătase albastră, cu căţăluşul tolănit la picioarele ei.

»Mi-aţi spus, că dacă o să vă aduc un trandafir roşu, veţi dansa cu mine« zise tânărul student. »Aveţi cel mai roşu trandafir din lumea întreagă. Aninaţi-l astă sară la sânul D-stră şi când vom dansa, el vă va spune cât eu vă iubesc de mult«.

Dar fata îşi încreţi fruntea.

pesta. D-l Dr. Emil Babeş se foloseşte de acest lucru şi strecoară în el articole, pe cari nici chiar »Telegraful Român« nu le poate susţine în numele acelora, pe cari el îi reprezintă.

»Dar Ungurii nu doresc, nu pot dori sincer o împăcare cu noi. Dovadă: ei au încercat de multe ori să ne convingă că trebue să ne unim cu ei. De câte ori am cedat însă şi am vrut să căutăm a face posibilă o asemenea împăcare, am fost păcăliţi. Nici odată ei n'au respectat legile, prin cari ne garantau diferite favoruri în schimbul prieteniei noastre.

»Dintre Unguri, singurul care în adevăr doreşte în mod sincer o împăcare cu naţionalităţile, este Mocsary. *El n'are nici un aderent însă.* A rămas singur tocmai din pricina vederilor sale mai puţin şoviniste. Zic »mai puţin« fiind-că şi el e preocupat de ideia maghiarizărei. El doreşte o maghiarizare mai înceată, deci prin mijloace mai puţin brusce. Dovadă: nici el nu preconizează pentru naţionalităţi egala îndreptăţire completă. El îşi dă seama, că Ungurii nu pot duce cu succes lupta contra Vienei, din cauza necontenitelor conflicte cu naţionalităţile. De aceea el preconizează să se acorde Românilor anumite drepturi. Dar nouă ca cetăţeni, nu ne trebue pomană. Noi revendicăm drepturi ca popor.

»Dar, încă odată, de Mocsary nici nu trebue să vorbim, de oarece părerile lui nu sunt împărtăşite de nimeni. Cu toate acestea, d-l Emil Babeş pe aceste singuratice păreri se întemeiază, când propagă ideia împăcărei«.

Deputatul Hollo în contra pluralităţii. Deputatul Hollo scrie în »Magyarország« în contra sistemului pluralităţii. Acesta, zice el, stă în contrazicere cu desvoltarea de drept din Ungaria, care s'a săvârşit pe baza legalităţii de drept. Periculos mai este, că la introducerea dreptului de vot plural avem de a calcula dintr'odată cu 4 milioane de voturi şi trebue să ne temem, că mai târziu când va fi cassat sistemul plural, aceasta cifră colosală va forma măsura votării la alegeri, dela care nu se va mai putea recede. Mai departe îşi exprimă Hollo temerea, că în cazul unei crize naţionale, massele socialiştilor şi ale naţionalităţilor se vor încerca să paraliseze nizuinţele naţiunii şi că întreprinderile industriale cu oamenii lor plătiţi, oficiile cu servitorii lor şi toţi ceice stau în legătură cu interesele internaţionale prin voturile lor duple şi triple vor putea fi duşi în luptă contra intereselor naţionale maghiare.

Adunarea socialiştilor în Viena. Relativ la aceasta mare adunare, ce a fost conchemată pe ziua de eri, 27 Septemvrie n. în Viena, ziarul socialist unguresc din Budapesta scrie sub titlul: *„Nu suntem singuri“* între altele:

»De dincolo de Laita ni-se întinde mâna ajutătoare. Poporul muncitor austriac se adună Dumineca la sfat, ca să dea proletariatului concursul spre a-l mântui de încălcarea drepturilor sale. Trimişii tuturor popoarelor din marele imperiu se vor conzulta asupra unui astfel de plan de răsboi, care va aduce ajutor proletariatului strâmtorat din Ungaria«.

»Poporul Austriei a fost încă odată — la 1848 — anteluptătorul libertăţii maghiare. Şi atunci a comis trădare de patrie Ludovic Kossuth prin aceea că s'a dus la Viena? Şi dacă nu, ce trădare de patrie poate fi azi de a strânge dreapta ajutătoare a aceloraşi popoare? De ce să fie trădare de patrie, dacă vom merge în acel oraş, din care Kossuth a fost adus cu sine legiunea cu însemnul de capete de morţi: această ceată a revoluţionarilor cari şi-au vărsat sângele pentru libertatea maghiară?«

»Mă tem«, răspunse »că trandafirul nu mi se va potrivi la haină şi afară de asta nepotul Şambelanului mi-a trimis câteva juvaere veritabile şi e cunoscut că juvaerele sunt mai preţioase decât florile.«

»Da, intr'adevăr, sunteţi foarte nemulţumitoare,« zise supărat studentul şi aruncă trandafirul în noroiul din stradă. O trăsură trecu repede şi-l frânse supt roate.

»Nemulţumitoare?« răspunse d-şoara, »Voiesc să vă spun ceva; sunteţi un nemanierat şi în fine ce mai sunteţi? Un student. Sunt convinsă, că n'aveţi ghete cu nasturii de argint, ca nepotul Şambelanului«, şi ea se ridică de pe scaun şi intră în casă.

»Ce curioasă e şi dragostea« zice studentul întorcându-se. »Nu-i nici pe jumătate aşa de folositoare, ca logica. Ea nu-ţi poate documenta absolut nimic, îţi vorbeşte de lucruri şi de fapte, cari nu se întâmplă şi te sileşte să crezi în lucruri neadevărate. Cu un cuvânt e foarte nepractică şi deoarece în vremurile noastre au valoare numai lucrurile practice, mă voiu reîntoarce la filozofie şi studiez, metafizica.« Intră în odaie, îşi scoase un volum gros şi prăfuit din biblioteca şi începu să citească.

trad. de *I. Broşu.*

Proiectul de lege electoral.

Destăinuirile ziarului „Népszava“. Date statistice autentice.

Pe basa unor tabele statistice autentice, pe cari şi-le-a câştigat din oficina ministeriului de interne, organul social-democraţilor „Nepszava“ publică în n-rii de eri şi alaltăeri date amănunţite senzaţionale cu privire la proiectul de lege al „votului universal.“ Proiectul guvernului, zice „Nepszava“, nu se bazează pe egalitate ci pe *pluralitate*, nu se bazează pe dreptul direct de vot ci în mare parte pe *votarea indirectă*, nu e nici universal şi după toată probabilitatea nu va fi nici secret, prin urmare este o adevărată caricatură a votului universal, egal, direct şi secret. Din datele publicate de „Nepszava“ reţinem următoarele:

Proiectul de lege dă fiecărui cetăţean în vârstă de 24 ani dreptul de vot, fără să impună nici o restricţiune, prin urmare şi analfabeţii vor avea dreptul de vot. **Aceştia din urmă vor vota însă în mod indirect:** 10 neştiutori de carte vor alege pe un delegat, care va avea un vot. *In chipul acesta, 1.270,924 analfabeţi vor avea* **127,092 voturi.**

Pe baza faptului că ştiu să scrie şi să cetească, *2.618.501 alegători capătă dreptul de vot direct.* Intre aceşti alegători vor fi votanţi cu câte unul, două şi trei voturi.

Pe basa cunoştinţei de scris şi cetit *capătă câte un vot 1,534.443 indivizi.*

Două voturi vor avea dreptul să dea a) aceia cari vor fi absolvit patru clase secundare; b) cari plătesc cel puţin 20 cor. imposite directe; c) cari dau lucru unei persoane de sex bărbătesc; d) cari lucrează la aceiaş patron de cinci ani; e) cari sunt în vârstă de 32 ani, au făcut serviciul militar şi au cel puţin trei copii. Acelora din ultimele patru categorii li-se cere să ştie carte.

Pe baza acestora vor avea *câte două voturi 866.267* indivizi (la olaltă 1,732.534 voturi).

Câte *trei voturi* primesc, cei cari au absolvit o şcoală secundară şi cei, cari ştiind scrie şi ceti, plătesc cel puţin 100 coroane dare directă. Pe baza acestora vor avea *câte trei voturi* **217,791 indivizi** (la olaltă 653,373 voturi).

Totalul voturilor se urcă la 4.047,671. Din acestea, împărţite pe naţionalităţi revin: Ungurilor 61·8 la sută, Germanilor 15·2 la sută, Slovacilor 10·3 la sută, **Românilor 7·4** la sută, Rutenilor 0·5 la sută, Croaţilor 1·1 la sută, Sârbilor 2·4 la sută, diverse naţionalităţi 3 la sută.

Dreptul de mai multe voturi se împarte, după naţionalitate, în următorul mod: Intre 217,791 votanţi cu *câte trei voturi* sunt 71·7% maghiari, 16·9% germani, 3·1% slovaci, *3·7% români*, 0·2% ruteni, 0.5% croaţi, 3% sârbi şi alţii 0·9%. Intre 866.267 votanţi cu *câte două voturi* sunt 63.3% maghiari, 16·7% nemţi, 10·1% slovaci, 5% *români*, 0·2% ruteni, 1·2% croaţi, 2·3% sârbi şi alţii 1·2%. Intre 1.534.443 votanţi *cu un vot* sunt 58·6 maghiari, 13·5% nemţi, 13·5% slovaci, *9·1 români*, 0·6% ruteni etc. Dintre 1.270.924 analfabeţi (cari câte zece aleg un delegat) sunt 32·2% maghiari, 4·8% germani, 10·3% slovaci, *38·8% români*, 5·7% ruteni etc.

In numărul său de eri »Nepszava« publică pe 5 pagini tabelele originale fotografiate, cari conţin datele de mai sus cu toate amănuntele. Din datele aceste amănunţite retinem cele, cari se referă la comitatele cu popolaţiune românească mai însemnată.

In *comitatul Bihorului* dintre 3.056 alegători cu trei voturi sunt *13·4%* Români, dintre 18.246 alegători cu două voturi sunt *9·2%* Români, dintre 41·797 alegători cu 1 vot sunt *11·5%* Români, dintre 59·235 analfabeţi sunt *78%* Români. Din totalul voturilor de 93.385, Românii figurează cu *15·1%*.

In *comitatul Maramureşului* Românii numără între 1206 alegători cu trei voturi *5·5%*, între 4,865 alegători cu 2 voturi, *5·8%*, dintre 7.826 alegători cu 1 vot *14%*, dintre 53.201 analfabeţi *29·5%* prin urmare din totalul voturilor de 26.500 — *12·9%*.

In *comitatul Sătmar* Românii numără între 2.569 de alegători cu 3 voturi, *7·9%* între 12.630 alegători cu 2 voturi *10·9%*, între 24.255 alegători cu 1 vot *14·1%*, între 33.660 analfabeţi *62·9%*, prin urmare din totalul voturilor de 60 596 — *14·7%*.

In *comitatul Sălagiului* Românii numără între 1.175 alegători cu 3 voturi *18·9%*, între 4313 alegători cu 2 voturi *17·2%*, între 11.944 alegători cu 1 vot *25·9%*, din 30.364 analfabeţi *83·1%*, prin urmare din totalul voturilor de 28.136 — *28·2%*.

In numărul de mâne vom publica datele privitoare la comitatele ardeleneşti.

*

Prin destăinuirile lui »Nepszava« guvernul pare zăpăcit şi uluit. Sâmbătă guvernul a publicat un comunicat, din care reese că informaţiunile şi datele ziarului »Nepszava« *sunt adevărate.* Comunicatul oficial nu recunoaşte acest lucru, dar din conţinutul lui reese limpede, că e astfel. Anume, comunicatul zice că serviciul statistic din minister a fost învitat să elaboreze mai multe proiecte statistice. »Nepszava« ar fi reuşit să-şi apropie unul din aceste proiecte. Din această cauză s'a pornit o anchetă severă pentru dovedirea vinovaţilor.

Comunicarea d-lui Procopiu

la congresul internaţional al pressei în Berlin.

Am comunicat deja cetitorilor noştri, că d. *Ioan Procopiu*, preşedintele Sindicatului ziariştilor din Bucureşti, directorul ziarului „L'Independance Roumaine“, şi deputat în cameră a făcut la congresul internaţional al pressei un comunicat, prin care arată starea excepţională, în care se află naţionalităţile nemaghiare în Ungaria şi inzistă la delăturarea acestei nedreptăţi şi anomalii. Iată textul acestui important comunicat:

Domnilor şi scumpi confraţi!

Când în anul 1895, la congresul internaţional al pressei la Bordeaux, eminentul nostru confrate, onorabilul d. W. Singer a definit ţinta biroului central al asociaţiilor pressei, el spunea cu spirit cât şi cu justeţă, că este vorba de a se înfiinţa un fel de Cruce-roşie literară. Azistenţa morală a acestei asociaţiuni este deci câştigată dinainte pentru răniţii şi încercaţii marei lupte, pe care ziariştii o dau fără încetare pentru libertate şi progres.

Numai în temelia acestui titlu delegaţiunea pressei româneşti vă cere prin glasul meu, permisiunea de a întreţine onorabilul congres asupra unei chestiuni, care de sigur aparţine misiunii de care vorbea distinsul nostru preşedinte.

Intr'un restimp de doi ani abia, după cum reiese dint'o statistică pe care o pun la dispoziţiunea biroului, justiţia ungurească a rostit osânde ridicându-se la 124 de ani, şease luni şi 27 de zile şi de mai mult de 80,000 coroane amenzi. Intre persoanele astfel atinse din nenorocire, ziariştii ţin un loc foarte mare. Sunt ziarişti Nemţi, Croaţi, Sârbi şi Români.

Statistica asta arată situaţiunea particular de dificilă creată în Ungaria, de altcum un stat de libertate a gândirii, ziarelor naţionalităţilor nemaghiare din regatul ungar. Socot că nu înseamnă a turbura cordialitatea raporturilor, cari trebue să existe între membrii pressei, ci înseamnă a afirma spiritul nostru de solidaritate, de-a face urări în favoarea confraţilor noştri, pe cari exerciţiul misiunei lor, îi expune la asemenea încercări.

Nu propun nici o moţiune, ci în numele delegaţiunii româneşti formulez dorinţa, ca distinşii noştri confraţi dela »Asociaţiunea pressei maghiare« să useze de autoritatea lor pentru a face să încete acest regim de excepţiune în Ungaria şi noi vom fi recunoscători, dacă congresul va considera demersul nostru cu bunăvoinţă.

Menirea ce v'aţi dat, d-lor, este o menire de pace şi de concordie şi întrunindu-vă fiecare în altă ţară, sunteţi apostolii activi ai acestei opere do solidaritate şi de concordie între popoare, lucru despre care vorbea deunăzi cancelarul imparăţiei germane, prinţul de Bülow, în discursul său la congresul interparlamentar, care a avut un răsunet atât de fericit în toată Europa.

Congresul pressei va răspunde acestei înalte misiuni dându-şi sprijinul moral cauzei ziariştilor, pe cari mi-am luat voia de a-i semnala simpaticei sale atenţiuni.

Secretarul direcţiunii biroului central al congresului d-l Victor *Taunay* ridicându-se apoi a declarat, că comunicatul d-lui Procopiu în baza regulamentului congresului ca şi celelalte propuneri şi moţiuni ce s'au făcut, poate fi adus în discuţiune numai la congresul viitor, ce se va întruni în 1909 probabil la Londra.

Congresul internaţional al pressei a fost închis eri la prânz.

Tisza în favorul pluralităţii.

Contele *Stefan Tisza* a adresat redacţiei ziarului »Az Ujság« o scrisoare în care condamnă purtarea acestui ziar în cestiunea votului universal. Dimpotrivă, zice Tisza, ar trebui să ne bucurăm, dacă guvernul coaliţiei caută să creeze cât mai multe garanţii în jurul votului universal. Tisza zice în scrisoarea sa între altele:

»Pentru numele lui Dumnezeu, aici »se tratează de soartea naţiunii ma»ghiare, de viitorul ei, e vorba de esis»tenţa sau neesistenţa statului naţional. »Şi pe când fie-care Maghiar, care-şi iu»beşte patria trebue să se roage pentru »aceea, ca guvernul să poată îngrădi cu »garanţe cât mai multe pasul ce este »silit să-l facă de către coroană, pe baza »unor iluzii atât de nobile, dar atât de »fatale, văd cu cea mai mare surprin»dere, că tocmai foaia ta pune acestei »nizuinţe piedeci artificiale«.

Prin scrisoarea aceasta Tisza se declară pe faţă pentru sistemul de pluralitate, pe care îşi bazează proiectul contele Andrassy. Fireşte că redactorul ziarului »Az Ujság« a ajuns printr'asta într'o mare dilemă şi răspunde în numărul mai nou al ziarului lui Tisza, a căruia politică a reprezentat-o până acuma şi răspunde nu fără dibăcie.

Noi aşa credem — zice »Az Ujság«, — că acela, cel ce se teme, că votul universal amenință viitorul şi soartea naţiunii, să nu ia asupră-şi a face şi introduce votul universal. Ştefan Tisza, când subt guvernul său s'a fost lansat postulatul votului universal, nu s'a gândit la pluralitate sau la alt expedient ci simplamente s'a declarat în contra introducerii votului universal. Asta a fost o procedere cinstită. Dar Andrassy? Are aceleaş vederi cu Tisza, dar a luat asupraşi să introducă votul universal. Intrebăm acum: Pretinde oare soartea şi viitorul naţiunii, ca cineva să ia asupraşi un obligământ, fiindcă voeşte să constitue guvern, şi apoi să nu-l împlinească sau, împlinindu-l şi făcând votul universal, totodată să-l şi refacă, fiind-că se teme că aceea pentru-ce s'a obligat va periclita ţara?

Articolul şi-l sfârşeşte »Az Ujság« aşa: »Convingerea noastră este, că ori-ce direcţiune politică cinstită poate să se angajeze numai pentru realizarea principiilor sale proprii, şi că în cauza votului universal cestiunea stă aşa: Dacă îl cred periculos pentru naţiune, să nu se angajeze a-l introduce, şi dacă, fie coroana, fie naţiunea, totuşi se alipeşte de votul universal, să se retragă şi să predea locul lor acelora, cari după convingerile lor nu-l cred periculos. Convingerea noastră sfântă este, că lipsa de principii e cel mai mare pericol şi că viitorul, soartea naţiunei încă nu este garantată, dacă Andrassy şi tovarăşi înşală pe rege şi înşală ţara dar în tot cazul vor să rămână la cârmă.

Revizuirea tratatului de Berlin. Din Berlin se anunţă că din pricina independenţei Bulgariei va trebui să se modifice tratatul dela Berlin. Cu acest prilegiu se va sancţiona anexarea Bosniei şi Herţegovinei la Austria şi se vor modifica punctele privitoare la situaţia Rusiei în Dardanele şi a Angliei în Cipru şi Egipt.

Poporul bulgar cere independenţa. Agentul diplomatic al Bulgariei la Berlin Nikiforow, a declarat următoarele corespondentului lui »Neue Freie Presse«. »După ştirile pe cari le am, opinia publică bulgară cere ca să se proclame independenţa Bulgariei. Guvernul însă nu se ocupă de fel sau foarte puţin cu această chestiune şi nu e de aceeaşi părere cu poporul. Chestiunea independenţei e pentru noi o

chestiune de a doua mână, — o mai mult o formalitate — în primul rând stă chestiunea liniei ferate orientale. E adevărat că astăzi nu s'ar găsi nici un guvern bulgar, care să restitue linia ferată din Rumelia orientală. Guvernul e pe deplin, lămurit că expropierea aceasta nu e întemeiată din punctul de vedere al dreptului internațional, dar nu poate stăpâni opinia publică. O schimbare de guvern n'ar avea nici un rezultat, pentru-că și cabinetele viitoare ar proceda la fel. Guvernul e gata să restitue societății toate cheltuelile ce a făcut«.

Anglia și Rusia intervenind în Persia. O telegramă din Londra anunță, că în urma atitudinei șahului, Anglia și Rusia au hotărât să intervină cu armele pentru restabilirea ordinei și înlăturarea anarchiei din Persia. După alte știri, șahul ar fi cedat pretențiunilor celor două puteri.

Agenția telegrafică din Petersburg află din Teheran, că șahul a dat ordin ca parlamentul să fie convocat pe ziua de 14 Noemvrie.

STIRILE ZILEI.

— 15 Septemvrie v.

Vizita archiducelui Francisc Ferdinand în România. »Politische Correspondentz« primește o comunicațiune autentică despre amănuntele călătoriei, pe care archiducele Francisc Ferdinand o proiectase în România și în care se spune, că arhiducele avea intențiunea de a vizita pe suveranii României în cursul acestei toamne și de a prezenta suveranilor pe soția sa cu această ocaziune. Insă principesa de Hohenberg prevăzând un eveniment fericit, arhiducele a cerut regelui Carol de a-i permite a face această vizită în primăvara viitoare. Aceasta este prin urmare singura cauză că această vizită nu are loc acum.

Un atentat (?) în contra prințului Ferdinand al României. »Budapesti Hirlap« publică în n-rul său de eri următoarea telegramă din Deva: In contra trenului accelerat, pe când trecea între Deva și Zam s'a comis un atentat. In acel tren se afla și prințul Ferdinand al României. Un individ, care stătea în apropierea liniei ferate, a aruncat asupra unui vagon o piatră în greutate de 5 kgr. Piatra a căzut în vagonul, în care se afla prințul Ferdinand, și a căzut pe canapeaua pe care ședea prințul. Un pădurar, care a putut observa atentatul, povestește că individul care a aruncat piatra era îmbrăcat țărănește (?) și părea a fi un țăran. El s'a luat pe urma atentatorului, care a dispărut însă în pădurea din apropiere. S'au luat măsuri pentru prinderea vinovatului.

Telegrama de mai sus nu spune nimic asupra datei când s'a întâmplat acel atentat. Probabil însă, că e vorba de ultima călătorie a prințului Ferdinand prin Ungaria, căci. după cum se știe, prințul moștenitor a sosit acum patru zile din străinătate. Pân'acum lucrul a rămas absolut necunoscut și pare că nici autorităților nu le-a fost adus la cunoștință, de oarece nu se făcuse nici un demers de nicăiri.

Dela seminariul din Blaj. In locul lui Iuliu Busoiu a fost numit subprefect în Seminarul Junimii *Vasile Candrea.* Socotind lipsa mare de preoți Ordinariatul a mai primit în Seminariul teologic 10 inși.

„Un.“

Inființarea unui »comitet filial« al societății teatrale în Caransebeș. Ni se scrie: Inteligința română din Caransebeș s'a întrunit Vineri d. a. în institutul pedagogic-teologic; scopul întrunirii e inaugurarea unui duh de muncă, a dragostei de jertfă pentru instituțiile noastre culturale, pentru desăvârșirea culturii naționale D-l advocat *Ionescu* salută inteligența în vorbește despre rolul teatrului și desvoltarea unui popor și îndeamnă pe toți să sprijinească »Societatea pentru fond de teatru« înscriindu-se fiecare ca membru. Arată binele ce poate izvori din filialele Societății și propune ca și noi să înființăm o astfel de filială, care să îngrijească de diletanți și răspândirea dragostei față de societatea teatrului român. In scopul acesta întrunirea a ales de președinte pe D-l advocat Dr. N. *Ionescu* și secretar pe D-l profesor Dr. N. *Regman.* Mai departe s'a adus hotărârea ca mai târziu, poate cu ocaziunea instalărei noului Episcop, să se învite întreaga inteligință din centru și jur la o adunare pentru înființarea »filialei« iar D-l Aurel *Bănuțiu* să fie invitat a ține o conferință despre însemnătatea teatrului, și să organizeze societatea de diletanți.

Raportor.

Maghiarizarea comunelor în comit. Caraș-Severin. Conform ucazului lui Andrassy s'a pornit și în comitatul Caraș-Severin maghiarizarea comunelor. Iu frunte s'a pus cercul pretorial al Reșiței făcând următoarele schimbări: Reșița română: Resiczafalu; Țerova: Krassó-Cser; Cuptoare: Kemencze-Szék; Câlnic: Kölnök; Doman: Domany; Goruia: Gorony; Delinești: Delényes; Apadia: Apágya; Vodnic: Viczesfalu; Lupac: Mélyvölgy; Crassova: Kra-so; Clocotici: Csörgeteg; Tirnova: Tornó; Prebul: Perebüly; Valeadeni: Váldény; Rafnic: Rafnók; Ohabița: Kisszabadi; Măniom: Monyó.

Excursiune școlară. Cetim în »Unirea«: Optzeci și patru de elevi ai gimnaziului nostru (clasa IV—VIII) sub conducerea profesorilor Dr. Ioan *Rațiu*, Al. *Ciura*, Aug. *Calian* și Ioan *Băgăian*, au fost Joi în 24 c. la Alba-Iulia, în excursie școlară. Dela gară excursioniștii au plecat deadreptul la biserica noastră gr. cat. din Maier vizitând și mormântul celui dintâi Episcop unit Atanasie Anghel. Părintele Ludovic Luca, i-a întâmpinat înaintea casei parochiale, conducându-i în biserica, vechea reședință episcopească și mănăstire (azi cuartirul parochial). Escursioniștii au cercetat apoi muzeul de anticități, al cărui conducător Dr. Cserni Béla, prof. pensionat și archeolog distins i-a primit cu multă amabilitate, explicându le amănunțit lucrurile mai de valoare, mai ales cele privitoare la săpăturile, cari se fac chiar acum pe teritorul orașului, săpături, cari dau la iveală prețioase monumente din vechiul *Apulum*, pe vremuri capitala Daciei: sarcofage, inscripții, statue, iar în urmă un întreg stabiliment balnear. După amiazi au cercetat Batthyaneul, biblioteca și vechea archivă, unde custodele Dr. Korodi le-a dat mai multe înviațiuni, arătându-le deosebite codice vechi de mare importanță istorică-literară, între cari se remarcă »*Codex aureus*« din veacul al 9-lea, care este cel mai vechiu codice la noi, a cărui continuare se află în Madrid. Escursioniștii au cercetat apoi monumentala biserică catedrală, cu sarcofagele lui Ioan și Ladislau Huniade, în fine au făcut o plimbare împrejurul murilor, spre a cunoaște fortificările cetății.

Nou advocat român. D-l Dr. Iuliu *Deceanu* a făcut zilele acestea cenzura de advocat la Târgu-Mureșului și și-a deschis cancelaria advocațială în Brașov Str. Porții Nr. 49.

Carte românească interzisă în Ungaria. Ministrul de interne a ordonat interzicerea întroducerei în Ungaria a publicității »Literatura română modernă« de profesorii Dragomirescu și Adamescn pe motiv, că conține date istorice cu tendinți antimaghiare.

Slovacii pentru Hlinca. La inițiativa ziarului »Ludove Novini«, se va inmanua papei o petiție cu 30,000 de iscălituri, în care Slovacii catolici cer dela sfântul părinte să restitue în postul său pe părintele Hlinka, care precum știm a fost osândit și amovat numai din motive politice. Procurerul din Presburg a pornit un nou proces în contra lui Hlinca pentru un articol apărut într'un călindar slovac din America.

162 decese la Petersburg. Eri au fost 537 cazuri noui de holeră. Au murit 162 persoane. Populațiunea incultă se împotrivește la aplicarea dispozițiunilor pe cari le iau medicii și crede, că medicii și studenții provoacă într'adins cazurile de epidemie. Șeful poliției a ordonat, ca toți aceia cari răspândesc asemenea știri să fie arestați și dați judecății. In orașul Riga s'a constat eri primul caz de holeră.

Groaznic accident de tren la Berlin.

Sâmbătă după amiazi s'a petrecut un groaznic accident pe calea ferată aeriană din Berlin.

Trenul electric, care venea dela »Grădina Zoologică«, s'a ciocnit cu unul cure venea dintr'o direcție opusă, în dreptul stradei Betina. Ciocnirea a fost atât de violentă, încât parapetele au fost distruse, un vagon a căzut jos dela o înălțime de șase metri, târând după dânsul alte două vagoane. Noroc că lanțul, care leagă vagoanele, s'a rupt și cele două vagoane au rămas pe linie. Aspectul locului catastrofei este înfiorător. In primul moment nimeni nu îndrăsnea să se apropie de teama vagoanelor, cari amenințau să cadă. Cauza catastrofei e o greșită schimbare a acului.

Trenul aerian datează de șase ani și până Sâmbătă nu s'a întâmplat nici o nenorocire.

Numărul victimelor a fost stabilit astfel: *Morți 20:* dintre aceștia au fost recunoscuți până la oarele 8 seara numai 6. Recunoașterile se fac cu mare greutate din cauză că cele mai multe cadavre sunt oribil mutilate. *Răniți greu sunt 11*; toți aceștia se află la spital, și nici unul dintre ei nu va supravețui noaptea, *răniți mai ușor 50. Un bărbat și o fată care se aflau în vagon au înebunit.*

Toate învinuirile cad asupra conductorului trenului, care a plecat din piața Leipzig. El însă susține că nu are nici o vină, deoarece nu a auzit nici un semnal, și în momentul când a zărit trenul, care venia din direcția opusă, era prea târziu și nu mai putea face nimic.

Unul din pasagerii vagonului căzut de pe viaduct, și care ca prin minune a scăpat neatins povestește următoarele despre această groaznică nenorocire: »M'am urcat în piața Leipzig în trenul electric. Sosii la un moment dat într'un loc, de unde puteam vedea șinele dinaintea noastră. De-odată zării un tren, care venea în spre noi. Eram convins că trenul se va opri; îl văzui însă înaintând și luând'o pe șinele noastre. De spaimă nu mai putui scoate nici un sunet, ca să avertisez pe ceilalți pasageri. Se produse o isbitură groaznică, pasagerii căzură unii peste alții, iar eu căzusem dela început jos. Simții cum vagoanele noastre au fost aruncate jos și se rostogoleau în aer cu noi, și apoi nu mai simții nimic, căci mi-am pierdut cunoștințele«.

In Berlin catastrofa a produs o colosală impresie. Până noaptea târziu mii de oameni ocupau strada. Pompierii continuă operațiile lor anevoiase de salvare.

Varietăți.

Un om — cu multă răbdare, se vede — un specialist englez caută să dovedească într'o lucrare, care trece de 600 pagini, că zilele calului sunt numărate — adecă nu tocmai *zilele...*

Fie în 100 de ani în 200 sau în 500, destul că asta se va întâmpla. Va veni poate o vreme, când se vor mai găsi câții va *sportsmani*, cari nu pot înțelege sportul fără cal, sau specialiști cari se vor ocupa cu istoria sporturilor, cari să mai păstreze exemplare din acest animal nobil, pe care știința tinde să-l înlocuiască.

Și autorul lucrării de mai sus afirmă că nu e îndoielnic ca peste 1000 de ani să se găsească într'un muzeu scheletul unui cal tot atât de rar ca și *diplodocus*-ul pe care filantropul Carnegie l'a dăruit în primăvară muzeelor din Paris, Londra și Berlin.

M.

*

Bustul lui Napoleon oprit. Până acuma câți-va ani fabrica de porțelan dela Sèvres a statului francez nu avea nici un depozit în Paris și cine voia să cumpere ceva, trebuia să miargă la fabrică și să piarză jum. de zi, măcar că fabrica e aproape. In sfârșit, s'a deschis o prăvălie în Paris în Boulevard des Italiens. Dar bustul lui Napoleon I-iu, o operă de artă, de Boizot, nu se află în depozit, e oprit ca primejdios pentru stat. Asta însă nu împiedecă să se vânză cu sutele de-adreptul dela Sèvres sau ori unde, afară din Paris. De altfel fabrica face sute și mii de busturi de acestea primejdioase, măcar că e a statului. Apoi bustul lui Napoleon, de Boizot, se vinde neoprit și în Paris făcut de carton, de bronz, de gips. E încă una din chinezeriile biurocratismului.

Bibliografie.

„Să auzim“. Cu acest titlu a apărut în editura librăriei Ciurcu din Brașov o carte de 103 pag. cuprinzând o colecție de toaste la diferite ocazii. Prețul 70 bani.

St. O. Iosif. *„Zorile“* Dramă istorică. în două acte și în versuri. Prețul 1 cor (10 b. porto).

„P. Ispirescu“ Povestirile unchiașului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediția I: din opere complete. *Teatru I.*

Da cuprinsul următor:

„Șoldan Viteazul“, „Mama Anghelușa“, „Herșcu Boccegiul“, „Clevetici“, „Sandu Napoilă“, „Surugiul“, „Ion Păpușariul“, „Cucoana Chirița“ „Barbu Lăutaru“, „Paraponisitu“, „Kera Nastasia« „Haimana“, „Gură-Cască“, „Stan Covrigariul“, „Vivandiera“, „Păcală și Tândală“, „Scara mâței“ „Craiu nou“, Harță Răzășul“, „Ramășagul“, „Peatra din casă“, „Nunta țărănească“, „Chiriță la Iași“, „Chirița în Provincie“.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto.

ULTIME ȘTIRI.

Cluj. 28 Sept. (Coresp. part. a „Gaz. Trans.“) Astăzi s'a pertractat în fața curții cu jurați din Cluj procesul intentat revistei „Țara Noastră“ din Sibiiu pentru „agitație“. Fostul redactor responzabil al revistei „Ț. N.“ d-l *Ovidiu Gritta a fost condamnat la 6 luni închisoare de stat.* Apărător a fost d-l advocat C. *Maniu.*

Viena. 27 Sept. Conferința deputaților germani din Boemia cu ministrul președinte Beck în urma crizei, provocate în dieta boemă prin obstrucțiunea germană a rămas deocamdată fără rezultat. Deputații germani au declarat că în urma amărăciunii ce a cuprins poporul lor din pricina atacurilo din partea Cehilor și Slovenilor, cel mai bun expedient este de a se închide imediat dieta. Baronul Beck a căutat să-i liniștească, punându-le în vedere crearea unei instituțiuni permanente în dieta boemă pentru esaminarea și consultarea proiectelor și a dispozițiunilor, cari au de scop asigurarea păcii naționale. A promis că va face propuneri pentru aceasta.

Viena, 28 Septemvrie. Știrea publicată de unele ziare despre pretinsa trimitere a unui regiment de infanterie la Plevlie este lipsită de temeiu.

Cugetări.

Măreția acțiunilor omenești se măsoară și se pricepe bine prin inspirația care le-a zămislit.

Bonaparte.

*

A tăcea și a lăsa numai să-ți fie înțeleasă liniștea este elocvența situațiilor dificile.

A. de Lamartine.

*

Te plângi de scurțimea vieții și cu toate acestea pe a ta o lași să sboare.

Seneca.

*

Intrebuințați-vă bine timpul și nu lăsați a se pierde ciasuri întregi, deoarece nu sunteți siguri de nici o clipă.

Franklin.

*

Modestia este fiica experienței.

Noutăți literare

apărute în editura Institutului de arte grafice și editură „Minerva“

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1907 7 Septemvrie	Activ:	1908 30 August	1908 6 Septemvrie
127.285,356	89985356 Reser. metal. aur 89867623 / 37300000 „ Trate aur 37300000	127.084,872	127.167,623
429,577	Argint și diverse monede	502.711	477,849
98.676,984	Portofoliu Român și străin. . . .	81.515,614	81.108,052
38.112,941	*Impr. contra efec. publice 12614100	29 525,581	29.956,083
—	„ „ „ în cont-corent 1734 983		
11.999,924	Fonduri publice	11.999,924	11.999,924
15.806,084	Efectele fondului de reservă . . .	15 480,553	15.480,553
3 253,121	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3.216.621	3.216.621
5.901,454	Imobile	5.954,947	5.955,240
638.729	Mobilier și Mașini de Imprimerie .	700,102	700.102
345,394	Cheltueli de Administrațiune . . .	328,476	341,443
108.245,949	Depozite libere	110.091,839	109.893,839
12.267,775	Conturi curente	10.865,080	14 802 141
28.180,364	Conturi de valori	30.001 234	29.269.822
451 152,652		427.267.554	430.369,292
	Pasiv:		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
23.051,453	Fond de rezervă	24.928,807	24.928,807
3.473,646	Fondul amortis. imob. și material .	3.734,034	3.734,034
301.510,640	Bilete de Bancă în circulațiune . .	273 700,400	276.916 880
2.077,070	Profituri si pierderi	2.190,642	2.190,642
784,894	Dobânzi și beneficii diverse . . .	621 832	705,090
108.254.949	Depozite de retras	110 091,839	109.893 839
451.152,652	Scomptul 5% / * Dobânda 5½%	427.267.554	430.369 292

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. și până în 1 Oct. st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·46 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 7·30 min. séra.
IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10·26 m. séra

Dela Brașov la Bucuresci:

I. Trenul de persóne la óra 3·20 m. dim.
II. Trenul mixt la órele 12·00 m. p. m.
III. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
IV. Tren mixt la órele 7·47 séra.*
*) (care circulă numai la Predeal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu Bereczk și Ciuc-Ghimes:

I. Trenul de pers. la óra 5.15 min. dim.*
II. Trenul mixt la óra 8·41 min. a. m.*
III. Trenul de per. la óra 3·05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
IV. Tren de pers. la órele 7·00 m. séra.*
(* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zĕrnesci (gara Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 8·40 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 4 16 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 9 46 séra.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

I. Tren acc. p. Arad la órele 4·52 m. dim.
II. Trenul de persóne la óra 7·12 dim.
III. Tr. accel. peste Clușiŭ la ó. 2·09 m. p. m
IV. Trenul mixt la óra 8·50 min. séra.

Dela Bucuresci la Brașov:

I. Tren. de pers. la óra 7·28 min. dimin (numai dela Predeal).
II. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiiu și Cluj).
III. Trenul pers., la óra 4 55 m. p. m.
IV. Trenul mixt. la óra 9·18 min. séra.

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

I. Trenul de persóne la óra 8.16 m. dim. (are legătură cu Ciuc-Sereda).
II. Trenul de pers. la óra 1·59 m. p. m.*
III. Trenul mixt, la óra 6·33 m. séra.*)
IV. Tren mixt, la órele 10·08 m. séra.
(* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zĕrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu)

I. Trenul mixt la óra 7·12 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·39 min. p. m.
III. Tren mixt la óra 7 07 séra.

Notă. Incepând cu 1 Iunie intră în circulațiune **trenul direct Arad-Budapesta** și trenul accelerat de diminéță **Brașov-Budapesta.**

Sz. 3281—1908. szb.

Pályázati hirdetmény.

Fogaras vármegye. Alsó-árpást járásban megüresedett Allső-visti 13427 lélekszámmal biró körorvost állásra ezennel pályázatot hirdetek, és ezen állást elnyerni óhajtókat felhivom, hogy az 1876 évi XIV t cz. 143 §-ában illetve az 1883 évi I. t. cz. 9 §ában előirt képzettségüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket folyó évi Október hó 15-ig déli 12 oráig hivatalomhoz annál inkább benyujtsék, mert később érkező folyamodványok nem lesznek tekintetbe véve.

A körorvos székhelye Alsó-vist.

Javadalmazás 1600 korona évi fizetés, 400 korona utiátalány és 400 korona lakbér, melyösszeg az állampénztárból utólagosan fizettetik, továbbá a szabályrendeletileg megállapitott látogatási dijak.

A körorvos jegyesult a jegyzőtt nyugdij intézetbe belépni. Házi gyogyszertár elnyerése is kilátásba van helyezve.

Köteles azonban a körorvos a községeket havankint kétszer rendesen látogatni és a vagyontalan betegeket ingyen gyógykezelni.

A megválasztott körorvos köteles állását 8 nap alatt elfoglalni.

A választás napját későben fogom kitüzni.

Alsó-árpás, 1908. évi szeptember hó 23-án.

Bokross Emil,
főszolgabiró.

(330,3—3.)

Sz 1218—1908.

Árverési hirdetmény.

Udvarhelyvármegye árvaszéke közhirré teszi, hogy az Olaszteleki néhai Dániel Elek kiskoru utoda Dániel Elek Bendegus tulajdonát képező s az erdőfülei (Udvarhelymegye oklándi járás) 299 sztjkvben 2994/1 hrsz. alatt foglalt 619 hold 1284 négyzet ölnyi ugynevezett Dobói erdőt a vele egy tkvi testet képező 2996/2 hrsz. alatt 14 hold 100 negyzetölnyi kaszájoval együtt önkéntes nyilvános szóbeli és zárt irásbeli árverésen örök áron eladja.

Az eladandó ingatlan kikiáltási ára 32000 azaz Harminckettőezer kor. melyen alól eladatni nem fog. Bánatpénz a kikiáltási ár 10% a, melyet venni szándékozók készpénzben vagy törvényesen elfogadható értékpapirokban kötelesek az árverés megkezdése előtt az árvaszék kiküldöttje Lukácsffy Jozsef árvaszéki jegyző kezéhez átadni, ki az egész árverési eljárást vezetni fogja. Ugyan csak ő hozzá adandok a zárt irásbeli ajánlatok is az árveres kezdete elött.

Árverési határidőül Erdőfüle község házához 1908 évi oktober 26 napjának d. e. 10 órája tüzetet ki.

Részletes feltételek alábbirt és Brassó város árvaszékénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Udvarhelyvármegye árvaszékének, Szudvarhelytt, 1908 szept. 17-én tartott üléséből.

Barabás,
elnök.

331,2—2.

PUBLICAȚIUNE.

Comisiunea orășeneasăă pentru conscrierea viriliștilor va ținea **Sâmbătă în 3 Octomvrie a. c.** ședință în sala de ședințe din „casa Sfatului“ la **3 oare postmeridiane** pentru a compune lista viriliștilor pe **anul 1909.**

Tot omul are dreptul a se prezenta înaintea comisiunii și a-și valora dreptul de a fi primit în lista viriliștilor.

Brassó, în 26 Sept. 1908.

338,1—1.

Nr. 2650/1908.

Concurs.

Direcția casei cercuale de asigurare a lucrătorilor din Brassó, în urma înputernicirei oficiului de asigurare reg. u. cu Nr. 1322/1908 escrie concurs pentru postul de medic, devenit vacant, în cercul extravilan din Brassó.

Postul până la organizarea definitivă a casei, este provizoriu și se onorează cu 1800 cor.

Concurenții au ași înainta cererile provăzute cu documentele corespunzătoare până în **8 Octomvrie a. c. 12 oare la amiazi** la casa cercuală de asigurare a muncitorilor din Brassó.

Alesul are ași ocupa postul la **15 Octomvrie a. c.**

Brassó, 21 Septemvrie 1908.

Mezei Ferencz. 340,1—1.

Kopanitsch, director.

ANUNCIURI

(inserțiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisei administrațiuni. In casul publicărei unui anunciu mai mult se odată se face scădĕmĕnt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans.“